

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 90 rok 2025

POKOUTNÍ ŠKOLA V ŘIKOVICÍCH
1796 - 1807

Úvodník

Dny se zkracují a příroda se stejně jako my pomalu začíná chystat na zimní období. Ale ať nepředbíhám. Také léto bývá dobou odpočinku. Ano, děti mají velké prázdniny a většina rodin odjíždí na zaslouženou dovolenou. Oddechnout si od pracovních a každodenních povinností. Na druhou stranu ale lidé na venkově mají plné ruce práce na své zahradě – pěstují, sklízí ovoce a zeleninu, která během léta dozrává. Takže na jednu stranu se o tak velkém odpočinku mluvit nedá, ale ten společně strávený týden s dětmi u nás po Česku nebo v zahraničí ničemu neuškodí.

Shodou okolností se ke mně dostal během léta časopis, jehož hlavním tématem byl venkov. Přečtený jsem ho měla během chvíle. Jak dříve vypadal venkov? Jaký je teď venkov? Jak bude vypadat venkov za pár let? Hlavou mi během čtení vystávala řada otázek. Články

o historických faktech byly velmi zajímavé, co ale zaujalo nejvíc mě, byla předpokládaná budoucí situace na venkově. Často se mluví o chytrém venkově – tzv. smart vesnicích.

Jak ale venkov za pár let bude vypadat, to záleží hlavně na nás. V článkách byla krásně zdůrazňována důležitost komunitního života a posilování sousedských vztahů. Lidé na venkově jsou si mnohdy daleko bližší než lidé ve městech, kde jsou vztahy tak trochu anonymizované. A co je ještě velkou výhodou? Venkov je obklopen přírodou a je prokázáno, že procházka na čerstvém vzduchu vždy zlepší náladu. Proto vás chci povzbudit – vyrazte do přírody kolem našich obcí nebo jen na svoji zahradu. Poznáte, jak mocná je příroda. V tomto období může také procházka pomoci proti podzimním chmurám a špatné náladě.

Pavla Jarešová, starostka obce

72 HODIN

- jak se připravit na krizové situace a společně je zvládnout

Ministerstvo vnitra ČR spustilo letos od 1. srpna nový projekt, který vám pomůže zvládnout mimořádné události – výpadky proudu, povodně a další katastrofy. **Praktická příručka je ke stažení** na webu plného užitečných informací.

VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY ČR 2025

Své volební právo budou moci občané ČR v následujících deseti letech využít téměř každý rok. Jen v roce 2027, 2031 a 2035 žádné volby nebudou. V nadcházejících dnech nás čekají volby do Poslanecké sněmovny ČR. Konají se **v pátek 3. října od 14.00 do 22.00 hodin. V sobotu občané mohou volit od 8.00 do 14.00 hodin.**

Pro naše obce jsou ustanoveny dvě volební místnosti:

- **Volební místnost č. 1 v Morašicích** – Nachází se v přízemí obecního úřadu v místnosti knihovny. Volit zde mohou občané z Morašic a Lažan.
- **Volební místnost č. 2 v Říkovcích** – Je tradičně v bývalé škole, kam své volební právo mohou přijít uplatnit občané z Říkovců a Višňarů.

Volební lístky každý občan již dostal do své poštovní schránky. V den voleb budou lístky k dispozici rovněž ve volební místnosti. Volit může pouze plnoletý občan s prokázáním totožnosti. Letos poprvé se může prokázat eDokladem, který musí být alespoň 48 hodin před volbou aktualizován. Využijte proto své právo a běžte svobodně volit.

25 Zábavné kvízy

Otestujte své znalosti o Pardubickém kraji, soutěžte o víkendový pobyt s anglickou snídaní pro dvě osoby na hradě Rychmburk a další hodnotné ceny.

Kolik správných odpovědí zvládnete vy? Kvíz je možné hrát kdekoli. Jeden trvá 20 minut.

Ke hraní stačí pouze chytrý telefon a internetové připojení ke stažení kvízu.

- 1 Stáhněte si aplikaci Get Out Fun a zaregistrujte se.
- 2 Klikněte na tlačítko "Připojit do hry" a vložte kód.
- 3 Kód na Kvíz 1: PK1
Kód na Kvíz 2: PK2
Kód na Kvíz 3: PK3
- 4 Po zobrazení hry na ni klikněte, hra se stáhne. Klikněte na "Hrát hru".

Pravidla soutěže jsou uvedena v kvízech.

Vyhodnocení proběhne na začátku prosince 2025. Kvízy financuje Pardubický kraj.

Jóga je zpět!

Každý čtvrtek od 18.00 hod. ve druhém patře pavilonu B mateřské školy

S sebou podložku a 1-2 deky

Přijďte si zacvičit a vypnout hlavu před každodenními starostmi. Těšíme se.

SUPERDÁVKA - od října nahradí čtyři stávající dávky

V České republice se mění forma pomoci státu pro domácnosti s nízkými příjmy.

Od letošního října vstoupí v platnost nový zákon o dávce státní sociální pomoci. Čtyři dosavadní dávky – příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení – nahradí jedna vícesložková dávka, tzv. **superdávka**. Je koncipována tak, aby pokrývala náklady domácností na živobytí a bydlení. Zahrnuje také prvky týkající se pracovní aktivity, péče o děti a zohledňuje specifické situace některých domácností, například seniorů, samoživitelů a osob se zdravotním postižením. Místo několika žádostí se bude nově podávat jen jedna žádost za celou domácnost, a to jednoduše online v Klientské zóně Jenda nebo na kterékoli pobočce Úřadu práce ČR.

Romana Tomšíčková
Úřad práce ČR

Více informací
zde:

Financováno Evropskou unií
NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY
MPSV
MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
Úřad práce ČR
Jenda

PATŘÍME MEZI 10 NEJLEPŠÍCH!

Popravdě jsme o úspěchu našeho občasníku nevěděli, až do chvíle, kdy nám přišla milá gratulace od paní starostky Horváthové Janouškové z Horního Újezdu. Hned jsme si zprávu ověřili a opravdu! Jsme mezi 10 nejlepších obecními zpravodaji v republice. Máme z toho velkou radost. Náš občasník se řadí do kategorie obecních zpravodajů do 1 500 obyvatel a umístil se na 7. místě. A to i přesto, že naše obec má okolo 750 obyvatel, zatímco velká část soutěžících zpravodajů pochází z obcí nad 1 000 obyvatel! A co ještě? V TOP 10 jsme jako jediný obecní zpravodaj z Pardubického kraje.

TOULÁNÍ NA KOLE po krásách Litomyšlska

V červnu jsme vás zvali ke sledování pořadu Cyklotoulky, který vysílala Česká televize. Štáb pořadu tentokrát vyrazil k nám na Litomyšlsko. Skvělími průvodci se stali Jarmila Prokopová z Tržku a Miloš Svoboda. Stopáž pořadu byla pouze 10 minut, a proto se do něj nevešly všechny krásy našeho regionu. Trasěři kamerovému štábu ale ukázali nejen krásnou přírodu a krajinu, ale také významné pamětihodnosti. Kdo pořad nestihl v premiéře ani během opakování na kanálech České televize, ať neváhá a díl o Litomyšlsku zpětně zhlédne na iVysílání.

Odkaz na pořad
v iVysílání zde:

Mikroregion Litomyšlsko také úspěšně ukončil projekt Cyklotrasy regionu Litomyšlsko. Letáčky s novými cyklotrasami a informacemi o projektu získáte na našem obecním úřadě, v litomyšlském IC a na dalších místech napříč celým regionem.

ÚSPĚŠNÍ SPOLUOBČANÉ Opět Františka!

Již podruhé jsme se dozvěděli, že se Františka Bělohávkové v její literární činnosti dařilo. Tentokrát zvítězila hned dvakrát v celorepublikové soutěži Kriminacht pořádané přímo v Litomyšli. V kategorii povídka se umístila na prvním místě. Následně předčila všechny ostatní v kategorii komiks a brala opět pomyslnou zlatou medaili. Moc gratulujeme.

V zimním čísle našeho občasníku se možná můžete těšit na překvapení, které zatím s Františkou plánujeme.

Zdroj: Městský zpravodaj LILIE

PAVILON C v novém kabátě!

Ve čtvrtek 26. června jsme otevřeli dveře všem, kdo byli zvědaví, jak se proměnil pavilon C v areálu mateřské školy. Dorazilo přes 100 návštěvníků – děkujeme, že jste s námi sdíleli tuto radost. Celý projekt stavebních úprav pavilonu C byl spolufinancován z prostředků Ministerstva pro místní rozvoj. Od září tu našla své místo školní družina.

Návštěvní den v novém pavilonu

Začátek letních prázdnin začal v Česku BLACKOUTEM

Po celé České republice došlo 4. července na několik hodin k výpadku elektřiny. V jednu chvíli byla bez elektřiny téměř polovina republiky. Nevěděli jsme, co se bude dít. Zda se jedná o nějaký útok, nebo pouze o technický problém. Mezi postiženými oblastmi byla také část Pardubického kraje. Nefungovalo nic – doprava, výtahy, banky, obchody atd. Kritická infrastruktura fungovala na záložní zdroje. Naše obec ale nakonec postižena nebyla. Později se našťastí vyjasnilo, že šlo pouze o velký technický problém. Co když v budoucnu opět dojde k takovému masivnímu výpadku? Velkým pomocníkem nám může být právě vydaná praktická příručka 72 hodin. Jak se správně říká: „Kdo je připraven, není tolik překvapen“.

NÁŘEČNÍ VÝZKUM V MORAŠICÍCH

Ve čtvrtek 21. srpna zavítali do Morašic dialektologové z Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, aby zde provedli nářeční výzkum. Ten se zde uskutečnil po padesáti letech v rámci celostátního mapování českých nářečí. Z hlediska tradičního nářečního členění patří Morašice do východolitomyšlského úseku severovýchodočeské nářeční podskupiny.

Naše poděkování patří třem rodákům z Morašic, narozeným v letech 1939–1960, kteří se ochotně podělili o své vzpomínky a vyprávění a vyplnili s námi výzkumný dotazník. Během rozhovoru jsme pořídili zvukový záznam, na kterém zaznělo nejen místní nářečí, ale také příběhy ze života na vesnici – od vzpomínek na druhou světovou válku a školní docházku přes popisy hospodaření až po každodenní život v nedávné minulosti.

Výzkum nářečí má velký význam: uchovává autentické podoby našeho jazyka a dokumentuje je pro další generace. Celorepublikově probíhá od června 2025 a vyvrcholí v roce 2027 vydáním Atlasu českého jazyka. Díky ochotě pamětníků se podařilo zachytit kousek místní historie i řeči, která k vašemu regionu neodmyslitelně patří.

Zapojte se i vy do online výzkumu!

Vedle terénního výzkumu probíhá i jeho moderní doplněk – webové mapování nářečí. Do něj se může zapojit každý rodilý mluvčí češtiny odkudkoli a kdykoli prostřednictvím jednoduchého online dotazníku. Odpovědi se automaticky ukládají do elektronické databáze a pomáhají lingvistům zachytit co nejširší škálu nářečních jevů. Čím více odpovědí v naší databázi bude, tím přesnější budou mapy, které na základě získaného materiálu vzniknou.

Každý záznam je cenný – ať už jde o výraz ryze nářeční, nebo jen mírně odlišný od spisovné češtiny. Pokud se chcete podílet na uchování jazykové rozmanitosti pro budoucí generace, zapojte se do online výzkumu na stránkách MapovaniNareci.cz.

Šimon Temer, Ústav pro jazyk český AV ČR

VIŠŇOVKA OPĚT PRŮCHOZÍ!

Z důvodu stále většího provozu na silnicích jsme se domluvili s panem Polmanem na odstranění přístřešku. Tím došlo během srpna k lepšímu zprůchodnění obecní cesty z Višňovské ulice do areálu mateřské školy. Děti ze základní školy budou mít tak bezpečnější průchod do školní jídelny a pavilonu C. Během září zde probíhají úpravy terénu a bude také položena zámková dlažba navazující na chodník ze žulových kostek.

Rozšířený průchod kolem domu Polmanových

HRAD NA OBEČNÍM ÚŘADĚ, nebo obecní úřad na hradě?

Toť otázka. Během léta k nám zavítala řada návštěvníků, kteří už na schodech volali: „My jdeme na hrad“. Děkujeme paní učitelce Coufalové, paním vychovatelkám ze školní družiny a dětem za realizaci výstavy s podtitulem Cesta na hrad. Děkujeme dětem za dárek v podobě keramického hradu Morašáku, který už zdobí kancelář našeho úřadu. Ale proč zrovna výstava o hradě?

„Hradní“ výstava na obecním úřadě

POKOŘILI JSME HRAD BOUZOV

Cesta na hrad. Takto se jmenoval volnočasový projekt, který začal už v lednu. Začali jsme přemýšlet, jak se žilo ve středověku. Začali jsme vyrábět hrady z hlíny, papíru atd. Časem jsme vyráběli i další věci související s hradem, svícný, rytíře, koně apod. V květnu jsme z těchto našich výrobků připravili na chodbách školy výstavu. Zkoušeli jsme také střílet z luku, oštěpem jsme trefovali divočka, zkoušeli jsme cválat na koních, byli jsme účastníky rytířských soubojů. Papírovými kulemi jsme dobývali hrad Krabicák.

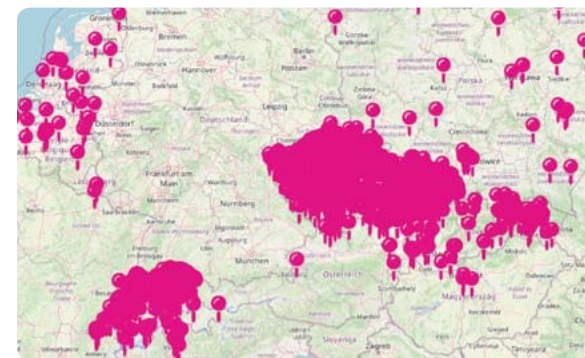
Hurá na hrad!

Pomyslnou třešničkou na dortu byl celodenní výlet na hrad Bouzov. Tam jsme měli v podhradí domluvený středověký program. Prolezli jsme Trojského koně, stříleli jsme z kuší, praků, katapultů... Získali jsme zde spoustu diplomů. Měli jsme řádně natrénováno. Následovala svačina a pak hurá na opravdový hrad. Po prozkoumání hradu jsme si dali zmrzlinu a v úkolovce jsme si zopakovali všechny nabyté vědomosti. Co k tomu dodat? Celý projekt, ale hlavně výlet jsme si moc a moc užili obzvláště, když nám přálo počasí. Proto jsme se rozhodli nenechat si tyto skvělé zážitky jen sami pro sebe, ale podělit se o ně s ostatními. Ve spolupráci s paní starostkou jsme na obecním úřadě uspořádali výstavu našeho projektu Cesta na hrad. Celé prázdniny se mohli návštěvníci podívat, co jsme zažili a některé disciplíny si mohli i vyzkoušet. Děkuji všem účastníkům a vychovatelkám za přípravu projektu a návštěvníkům výstavy za zájem a podporu.

Stanislava Coufalová

UKLIĎME ČESKO – opět jsme vidět ve světě!

Celosvětového úklidového dne se opět zúčastnila také naše obec, a to hlavně díky hrstce aktivních občanů. Velký dík za vlastní iniciativu patří manželům Krejsovým z Říkovic. Se svými vnoučátky uklidili cestu do Višňarů. Právě už takto v nízkém věku je důležité v dětech budovat pozitivní vztah k přírodě.

Zdroj fotky: Uklidme Česko

LOGOPEDIE UŽ I U NÁS!

To se tak jednou přišel na obecní úřad zeptat jeden náš občan, zda není volný prostor k pronájmu na zdravotním středisku. Jeho neteř totiž hledala prostor pro otevření soukromé logopedie. V tu chvíli jsem o žádné volné ordinaci nevěděla. Přesto jsem si vzala kontakt a slíbila, že se jeho neteři ozvu. Zavolala jsem jí a řekla, že všechny tři ordinace jsou obsazené – praktický lékař, dětský lékař a tu třetí nevyužívanou ordinaci obývá Hudba pomáhá. Přesto mi to nedalo a během dalších dnů jsem se zašla na středisko podívat. „Co je to tu za místnost? Šatna, skladiště nebo co?“ Ptám se obou lékařů a oni odpovídají, že tuto místnost již nevyužívají. Mám radost – tady může být čtvrtá ordinace. S potěšením volám paní logopedce, že by jedna místnost k pronájmu byla. Z telefonátu bylo poznat, že je nadšená a má zájem. Vše dopadlo dobře a my máme radost, že od letošního září je prostor zase plně využíván. Toto všechno, co popisuji, se odehrálo během těchto letních prázdnin. Místnost jsme kompletně vyklidili, nechali položit nové lino a vymalovat. V souvislosti s těmito změnami jsme nechali vymalovat i celou chodbu a natřít vstupní dveře. Zároveň jsme nechali namontovat dříve zakoupené dveře do všech místností.

Lenka Kavková ve své nové ordinaci

A co říká na své nové působišť paní logopedka?

Jmenuji se Lenka Kavková a pocházím z Litomyšle. Pracuji jako klinická logopedka a pedagožka. Po rodičovské dovolené jsem přemýšlela, jak tyto profese skloubit. Po delší úvaze jsem se rozhodla pro otevření soukromé ordinace.

Věděla jsem od začátku, že v rodném městě působit nechci. K Morašicím mám velmi blízký vztah, bydlí zde moje babička a strýc. Ozvala jsem se paní starostce Jarešové, zda nejsou volné prostory ve zdravotnickém středisku. Prvotní reakce nebyla úplně pozitivní. Čtrnáct dní nato mi však paní starostka volala, že je ve středisku místnost, která se vůbec nevyužívá a zda bych měla stále zájem? Radost byla veliká, neváhala jsme ani chvíli. Čtěl bych tímto celé obci a paní starostce obzvláště poděkovat za poskytnutí zrenovovaných prostor.

Ordinace je otevřena od září 2025. Péči poskytují dětem i dospělým s poruchami řeči a jazyka. Momentálně nemám smlouvy s žádnou zdravotní pojišťovnou. Péče je poskytována za přímou úhradu pacienta. V případě zájmu pište SMS na tel. +420 734 252 452 nebo na e-mail kavkova.logopedie@gmail.com.

Lenka Kavková

SLAVNOST NA RŮŽOVÉM PALOUČKU

V neděli 6. července pořádá Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci u Litomyšle jako každým rokem v tomto období Slavnost na Růžovém paloučku. Je skvělé, že se nezapomíná na minulost – letos už na 610. výročí upálení Mistra Jana Husa. Připomíná se zde historie českého národa, ale také se vyjadřují názory na současný život.

Vzpomínáme na osobní setkání s panem Alfredem Strejčkem a jeho ženou Jitkou Molavcovou. I přes velké zdravotní potíže a upoutání na invalidní vozík se jeden z našich nejslavnějších recitátorů a moderátorů nechal za pomoci pražských zdravotníků dovézt až na tuto slavnost. Oba si pro nás připravili úžasný program, který přednesli

celý zpaměti! Co věta, to hluboká a pravdivá myšlenka a postoj k dění v naší vlasti. Jejich slova se dotkla srdcí snad všech přítomných. Odměnou jim byl dlouhý potlesk ve stoje.

Vážíme si, že jsme měli tu čest se s Mistrem a jeho manželkou pozdravit. Růžový palouček je pro ně milé místo, kam se rádi vrací. Jsme za to rádi.

Všechny projevy, zdravice a kulturní vystoupení na slavnosti byly moc pěkné. Zajímavým zpestřením bylo i taneční vystoupení v dobových kostýmech na gotickou a renesanční hudbu. Mladí stepaři nás také velice překvapili.

Velké poděkování patří Miloši Krejčímu, předsedovi Spolku přátel Růžového paloučku, a celému týmu, který se podílel na zajištění hladkého průběhu celého dne. Počasí nám přálo, a tak jsme strávili příjemné odpoledne v krásné přírodě. Odcházení jsme obohaceni moudrými slovy a kulturními zážitky.

Jitka Molavcová
a Alfred Strejček

Taneční skupina v dobových kostýmech

Zdeňka Fikejzová

STROM V POLI JAKO HROMOSVOD?

Ohořelá lípa po
zásahu bleskem

Prší, prší a je bouřka. V podvečer 26. června se chystám neodkladně do Hradce Králové a doufám, že mě cestou nepřepadne nějaká velká průtrž. Kontroluji raději radar a vyjždím, až vše přejde. V tu chvíli se ale našimi obcemi nese z rozhlasu zvuk sirény a já pevně věřím, že se nejedná o žádnou velkou tragédii. Krátce na to přichází zpráva z Morašic, že uhořel blesk do lípy stojící osamoceně v poli směrem na Újezdec. K požáru byla vyslána i morašická výjezdová jednotka hasičů, která pomáhala se zásahem hasičům z Litomyšle. Uvědomuji si, že dřívější vysazování stromů doprostřed polí a luk mělo opravdu svůj smysl. Existují totiž historické zmínky o tom, že docházelo k záměrné výsadbě osamělých stromů do širého pole. Důvodem bylo přitažení blesků a ochrana nedalekých vesnických obydli. Zkrátka dříve hromosvody nebyly, tak to lidé vyřešili takto. I nás možná lípa v poli zachránila před větším neštěstím.

Víte, co je KROUŽKOVÁNÍ PTÁKŮ?

Navštěvujeme přírodovědný kroužek Střediska volného času v Litomyšli a na konci prázdnin jsme se již podruhé zúčastnili odchytu a kroužkování ptáků, které se provádí každý rok.

Po dva dny se za Vidlatou Sečí natáhnou sítě, které se každou čtvrt hodinu prohlízejí. Chycení ptáci se opatrně ze sítě vyndají a dávají se do plátěných pytlíků, aby se zklidnili. Pak se jim měří rozpětí křídel, zvaží se, určí se druh a okroužkují se. Za jeden den se chytí přibližně 150 ptáků různých druhů, např. pěnice, rákosníci, králíci, slavíci, ale i dravci jako poštolky a kánata. Někteří ptáci už kroužek mají a z něho se dá přečíst, z které země k nám přiletěli. Jedna poštolka k nám zabloudila až z dalekého Finska, další ze Slovinska.

Zora Jokešová a Karolína Šiklová

Vzácná poštolka rudonohá (vlevo) a běžně rozšířená poštolka obecná

Z deníku
paní starostky...

Neteče voda?

Je pátek 12. září, už začíná svítat a já ještě spím. V 5.30 hod. mě ale probouzí zvuk SMS zprávy. „Ahoj, prosím tě, omlouvám se, že takhle ráno ruším. Vůbec nám neteče voda a přitom elektřina jde. Nevíš, co s tím?“ Za chvíli další zpráva. „Promiň, jestli tě budím, ale neteče voda.“ Vzápětí na můj mobil přijde několik dalších SMS s upřesňujícími informacemi. „U nás už voda netekla podle myčky tak od tří hodin.“

Celou situaci tedy hned hlásíme vedoucímu pracoviště vodovodů, který nám sděluje příčinu – zavzdušnění čerpadel. Slíbil, že dokud se problém nevyřeší, pustí nám vodu z Dolního Újezdu. Do pár minut voda opravdu tekla. Když děti vstávaly do školy, vše bylo již vyřešeno. A co říct na závěr? Alespoň že ty mobily máme a můžeme takovéto nečekané situace řešit hned. Tímto bych chtěla občanům poděkovat za včasné nahlášení, které pomohlo k rychlému vyřešení problému. Stejně tak děkuji všem, kteří zavolali na obec ve čtvrtek 18. září, kdy probíhalo odkalování vodovodní soustavy. Ono to totiž vypadlo, že praskl zase vodovod. Všude u hydrantů byla spousta vypuštěné vody.

Králíček ohnivý - jeden z nejmenších evropských ptáků

ČTEME Z KRONIKY

Třetího listopadu 1880 shořel statek čp. 41 Mar. Fikejzové. Mohutný požár ten urychlil zřízení dobrovolného sboru hasičského v Morašicích. Obecní zastupitelstvo svolalo valnou hromadu občanstva a usneseno bylo, by zvláštním oběžníkem bylo mužské občanstvo vyzváno, aby přistoupilo za členy sboru. Přihlásilo se 38 činných a 16 jako přispívající členové.

Ustavující schůze dobrovolných hasičů se konala 15. října 1881, na níž velitelem byl zvolen Fr. Dostál, podvelitelem Fr. Soukup, jednatelem a pokladníkem Fr. Drobný.

Členstvo bylo rozděleno ve tři sbory s vlastními náčelníky a jejich zástupci. Sbor tehdy měl jen dvoukolovou jednoproudou stříkačku, jiného hasičského náčiní nebylo, proto odpadla cvičení, toliko se stříkačkou usneseno 16. října cviky provést. Členům dáno na vůli, chtějí-li pořídit stejnozkroj pracovní či vycházkový, aneb žádný. 12. listopadu ve výboru usneseno, aby dva členové zašli do Trstěnice vyzvěděti zkušenosti tamního sboru a zhlédnutí náčiní a po návratu návrhy učiniti, aby ob. ponocný dostal roh, nebo troubu, by v noci na nástroj dání mohl požární znamení, byla pořízena kniha zápisů a jiná opatření učiněna.

ZAPOMENUTÉ OVOCE

Breuhahnovo

Odrůdy ovoce stejně jako mnohé další výsledky lidského či přírodního konání podléhají módě. Chvilí mohou být oblíbená jablka kulatá a kyselá, jindy zase soudkovitá a sladká. Každá doba si žádá svoje. Ovšem nejlepší je mít k dispozici celou pestrou škálu chutí, barev i tvarů v jednom sadu, máme-li na to prostor. Dnešní představovaná odrůda je ve srovnání s těmi dříve v tomto seriálu popsány spíše mladší. Svého času byla jednou z nejvysazovanějších jabloní u nás, nicméně dnes by už na ni málokdo vzpomněl.

Breuhahnovo bylo vyšlechtěno ve Výzkumném ústavu zahradnickém v Geisenheimu v německém Hesensku v roce 1895 jako semenáč odrůdy Halberstadtské panenské. Tato instituce mimochodem pod zdejší univerzitou stále funguje. Nově vyšlechtěná odrůda byla ovšem na trh uvedena o poznání později, a to roku 1934. Na naše území se Breuhahnovo dostalo po druhé světové válce. Široce se rozšířilo ale až v 50. a 60. letech. Tehdy šlo o základní tržní odrůdu, která byla pro své dobré vlastnosti velmi oblíbená a často vysazována. Jednou z cenných vlastností tohoto jablka je bezesporu jeho pěstelská nenáročnost, pokud mu dopřejeme půdu přiměřeně vlhkou a teplou. Ve vyšších polohách prospívá jen na chráněných místech, jinak trpí rakovinou. V půdách suchých bývá ovoce příliš drobné. Velkou předností je dobrá odolnost vůči strupovitosti. Stromy rostou zdravě, poměrně bujně a dorůstají střední velikosti. Koruna je u vzrostlých stromů široce rozložená především díky bohatým úrodám ohýbajícím větve. Značná úrodnost je paradoxně určitou nevýhodou

Breuhahnova jablka, neboť plody pak mají sklon být příliš drobné. Jediným řešením je pak pečlivá probírka. Plody samotné jsou charakteristické svým kuželovitým, soudkovitým či vejčitým tvarem. Často jsou poněkud nesouměrné. Velikost plodů je střední až menší a největší vliv zde má právě velikost úrody. Základní barva plodu je světle zelená ve zralosti překrytá červeným mramorovaným nebo žíhaným líčkem, někdy s nachovým nádechem. Plody nejvíce vystavené slunci jsou pak červené celé. Výrazně nažloutlá dužnina je jemná a křehká, možná poněkud sušší. Chuť je převážně sladká s menším podílem kyseliny obohacená o příjemnou kořenitost. Breuhahnovo je odrůda pozdně podzimní až raně zimní neboli takzvaně vánoční. Ve sklepech ho udržíme i déle, ale v únoru a březnu již ztrácí na chuti. Ideální sklizňový čas je začátek října. Při česání ovoce musíme být opatrní, neboť má sklon k otlakům. Z hlediska použití jde o zcela univerzální jablko, byť kvůli nižší kyselosti se při zpracování osvědčí ve směsi s odrůdami kyselejšími. Díky svému pěknému vzhledu i dobré chuti je i cenným stolním ovocem. Jakkoli Breuhahnovo jablko skýtá celou řadu dobrých vlastností, v žádném ohledu není natolik výjimečné, aby předčilo dnešní moderní odrůdy, ačkoli to byla odrůda ve své době velmi oblíbená a rozšířená. Přesto by nepochybně v naší krajině měla mít stále své místo, neboť nikdy nevíme, která její vlastnost, byť třeba dosud skrytá, nabude jednou na důležitosti.

Breuhahnovo v okolí našich obcí nalezneme na dvou místech. Ve zbytku starého sadu za údolím Morašického potoka (ve směru od Morašic), kde dnes zbylo jen pár jabloní a jinak zde roste mladá smrčina. Druhým místem je mez mezi Řikovicemi a Višňáry, kde jsou dva staré ale zdravé stromy.

Petr Zehnálek ml.

Plody dozrálé na slunci jsou krásně červené.

Pěkně zapěstovaný starší strom těšící se dobrému zdraví.

*Z deníku
paní starostky...*

Víte, jaké je to běhat po poli v šatech?

Když si jdeme zaběhat, bereme si automaticky sportovní oblečení. Do práce a do společnosti se snažíme oblékat slušně. Je pravdou, že právě ženy často nosí sukničky a šaty. Kdybych ale věděla, jaká bude náplň mého pracovního dopoledne, zvláhl bych jiný outfit. Počítala jsem totiž, že dopoledne ve čtvrtek 28. srpna strávím na obecním úřadě a odpoledne na přednášce v Pardubicích.

Po příchodu na úřad zapnu počítač a začínám odepisovat na e-maily a řešit, co je potřeba. Ve shonu povinností přijímám první telefonát. Volal pan truhlář, který ten den montoval dveře po celém zdravotním středisku. „Nemám bílou barvu na dveře,“ ozvalo se z telefonu. „Dobře, zajedu do Litomyšle,“ odpovídám a dopisuji rozepsaný e-mail. Ještě ale rychle kupuji pečivo v místním obchodě, aby děti měly ke svačině. Počítám rohlíky, které dávám do pytlíčku, a najednou tma. Co se asi děje? Pojistky? V té chvíli už mi začínají zvonit oba dva mobily, na které volají občané, že nejde elektrika ve všech čtyřech obcích. Celou situaci okamžitě hlásím na dispečink. Občané volají dál, tentokrát kvůli vodě, která přestává téci na horním konci Morašic směrem na Vidlatou Seč. I tuto skutečnost hlásím tentokrát na VHOS. Po řadě telefonátů, které vyřizuji mezi regály, docházím k pokladně. Nákup mi paní Hanka musela spočítat na kalkulačce.

Cestou do Litomyšle mímám višňářský rybník. Periferně ale vidím kouř na hladině vody. „To si snad někdo z rybářů dělá srandu, že při tomhle větru pálí kletí?“ Hned mi takováto věta proletěla hlavou. Nedává mi to a já zastavuji na autobusové zastávce a jdu se podívat blíž. Svižným krokem v šatech

a balerínách jdu po hrázi a vidím šlehající plameny. V tom už vychází z domu paní Lacmanová, že se jde podívat, co se kde děje. Doma cítí kouř. Když společně přicházíme na pole za rybníkem, oběma nám dochází, proč nejde elektrika. Vidíme plameny a opodál rybáře. V daný okamžik mě napadá, že snad něco pálí on. Přišel ale také zjistit, co se děje, protože slyšel praskání.

Požár tedy okamžitě hlásím na dispečink – tentokrát volám hasiče. Jdeme čekat na silnici, abychom je mohli navigovat. Ale kudy je máme poslat? Jak se s velkými vozy dostanou za rybník? Jednotky dorazily do pár minut. Jedni to vzali po poli hned na začátku Višňáru a druhé hasičské auto jsme poslali přes mostek za rybníkem. K celé situaci byli povoláni také policisté a naše hasičská výjezdová jednotka, která dorazila o chvíli později. Velitel zásahu potvrdil, že se na sloupu elektrického vedení uvolnil izolátor, který zajiskřil a hodil jiskru na suchou trávu kolem. Toť příčina všeho. Alespoň že okolní pole bylo již podmičeno a nebylo na něm strniště. To si ani nechci představovat, jak by se oheň rychle šířil...

Na místo o pár minut později dorazili také pracovníci společnosti ČEZ, kteří posoudili celou situaci. Povolali speciální plošinu, aby mohli závadu co nejdříve odstranit. To už hodinky ukazovali právě poledne. Zhodnotila jsem, že cesta do Litomyšle je zbytečná, protože v obchodě budou mít polední pauzu. Vrátila jsem se proto na obecní úřad. Do půl hodiny jsem ale s vedoucími pracovníky naší školní jídelny odjízďela do Pardubic. Měli jsme domluvenou předváděčku spotřebičů a vhodného vybavení do větších provozů, jako je naše jídelna. Někteří pomocníci po padesáti letech používání našim kuchařkám dosluhují, proto se musíme začít poohlížet po nových.

Opravdu platí, že plánovat je někdy zbytečné. A ten outfit? Bylo zajímavé běhat po poli v balerínách a šatech mezi zasahujícími hasiči. Koukali na mě trochu zvláště, ale celou situaci chápali.

Hasičský zásah ve Višňárech, kde jiskra vadného vedení zapálila suchou trávu pod sloupem.

ŽÁDNÉ KOLO, ŽÁDNÉ AUTO – Večerníček dorazil po svých

Večerníček a celá pohádková parta

Větší zajímavostí je to, že Večerníček k nám do Říkovic dorazil už odpoledne! Jsme mu vděční, že děti nenutil ulehnout do postýlek. Čekal na ně totiž bohatý soutěžní program a spousta pohádkových postavíček.

Co ale s sebou Večerníček přinesl, byl déšť. Trochu nás znervóznil, ale neodradil. Obavy v nás silily, ale rozplynuly se v okamžiku, kdy už jsme neměli hrací kartičky. Opravdu! Dorazilo totiž tolik dětí, což předčilo naše očekávání. Děti vlastně nedorazily, ale přišly pohádkové bytosti nejen z naší vesnice, ale také z Dolního Újezdu, Jiříkova, Osíka a Morašic. Potkali jsme se s včelkou Májou, Křemílkem a Vochomůrkou, včelími medvídky a dalšími českými večerníčkovými celebritami. Večerníček ale prokázal výborné marketingové schopnosti, protože přiletěl i Spiderman, Superman, Stitch, Minnie anebo také kovboj z Divokého západu.

Úkoly na jednotlivých stanovištích děti plnily poctivě. Všichni byli za svoji práci náležitě odměněni. Ale nejen děti. Úkoly plnili totiž mladí i ti starší – mládež, maminky, tatínky i dokonce babičky a prababičky! Takže nemůžeme říct, že to bylo zábavné odpoledne pouze pro děti. Po celé odpoledne mohly děti za odměnu na skákací hrad, který měl velký úspěch. Byl plný až do večera.

Další na programu byla tombola, a to nejen pro děti, ale i pro dospělé. Opět jsme ji měli bohatou! Věřte,

že „nesmysly“ do ní nedáváme, pouze užitečné věci. Děti nejvíc ocenily křupky do mléka, míče, sladké dobroty a mnohé další. A dospělí? Ti byli rádi za vodu do ostříkovačů, metr nebo podobné potřeby do domácnosti. Co ale bylo nejvíc na tombolu? Vajíčka! Tentokrát byly tombolové lístečky baleny do plastových vajíček, které děti velmi zaujaly. Nebojte, jsme ekologičtí – prázdná vajíčka jsme vybírali zpět, abychom je mohli použít zase příště. Ocenění nejlepších masek si vzala na starost

Velký elegant motýl Emanuel a malá víla

nezávislá porota – muzikanti, kteří dorazili v pravou chvíli. Dá se říci, že si prošli postupně všechna stanoviště a vybrali nejlepší masky dětí i dospěláků. Kdo byl nejkrásnější? Všichni! Ale po právu si odměnu odnesla Pipi Dlouhá punčocha, Maková panenka a brouček. Z dospěláků měl největší úspěch pasáček a jeho ovečky, Maková panenka a motýl Emanuel a také Šmoulové. A právě Šmoulové si pro všechny návštěvníky

Tatka Šmoula nenechal nikoho o hladu.

přichystali dobroty ze šmoulí kuchyně. Společně s Večerníčkem připravili výborné kuřecí a vepřové plátky s domácí zeleninou.

Odpoledne rychle uteklo a v podvečer přišli na řadu muzikanti z Bystrého v čele s panem Burešem. Hudební vystoupení bylo krásným završením celého dne, na který budeme už jen vzpomínat.

Pipi Dlouhá punčocha přebírá cenu od ovečky Shaun.

HOUBAŘSKÁ SEZÓNA 2025

Všichni houbaři čekají, že konečně i letos začne houbařská sezóna. Jako v minulých letech bylo období prázdnin suché a houby prakticky nerostly. Konečně v září přišly dešťové srážky, které zmírnily nedostatek vody v přírodě. Takže naděje na houbaření bude koncem září a v říjnu.

I přes nepřízeň počasí bylo nalezeno několik zajímavých druhů hub. Například v Lažanech jsou na Klejchově buku k vidění krásné plodnice vzácné lesklokorky Pfeifferové, kterou objevil a určil Petr Zehnálek ml. – viz Morašický občasník vydaný v září 2023. Ve Vysokém lese roste korálovec bukový a přímo u kapličky výborný hnojník obecný. V letošním roce pokračuje práce mykologické poradny v Dolním Újezdě. Scházíme se tradičně každé pondělí od 16.30 hod. v restauraci Na Rovince. I když letošní začátek houbařské sezóny růstu hub nepřál, vždy jsme na výstavce měli 40 až 70 druhů hub nalezených v našem okolí. Také chceme všechny pozvat na **tradiční výstavu hub, která proběhne ve dnech 11. a 12. října v budově chovatelů Dolní Újezd**. Určitě toho bude dost k vidění a také k ochutnání.

Josef Černý
Mykologický klub Dolní Újezd

LESKLOKORKA
PFEIFFEROVA

KORÁLOVEC
BUKOVÝ

HNOJNÍK
OBEČNÝ

POVÍDAČKY

ANEŽ ŽIVOT NA VSI OČIMA MAMKY
A JEJÍCH DĚTÍ

„EXOTIKA V ŘIKOVICÍCH“

Přiznávám se na rovinu, že nejsem příznivec domácích mazlíčků. Miluju přírodu a (skoro) všechny živé tvory, ale ať si pěkně zůstanou tam, kde je jejich přirozený domov. Na otázky svých dětí typu: „Mamí, pořídíme si psa?“ nebo „Mamí, koupíš mně čincilu, nebo aspoň králíčka?“ jsem dlouho vydržela odpovídat záporně. Na výrobu nepořádku a starostí mi přece doma stačí děti. No jasně, že jsem nakonec po nekonečném škemrání „vyměkla“ a pořídili jsme dvě andulky a pak i křečka, ale to je pořád tak nějak únosné. Andulky si štěbetají na terase a neopouštějí klec, křeček zas nevystřčí čumák z pelechu co je den dlouhý a veškerou péči o ně zvládají děti víceméně samy. Ale nic víc! Žádného dalšího tvora už doma opravdu nepotřebujeme! Děti se s mým postojem nakonec začaly smířovat. Když mě ale jednoho dne přistihly, jak zírám do monitoru na obrázek papouška ary, propukly v totální nadšení.

„Mamí!? My si pořídíme Aru???“

„Né. Ale představte si, že tenhle pták poletuje volně v Řikovicích.“

„Cože??? Tys ho tam viděla?“

„Jo. Viděla.“

A vyprávěla jsem jim, jak se to přihodilo: Když počasí a děti dovolí, čas od času vyrazíme s kamarádkou svižným krokem na kratší či delší procházku po okolí. Jedna z našich „delších“ tras vede mimo jiné z Lažan přes Řikovice na Jiříkov. Když jsme ohehdá přicházely po silnici kolem nově vysázených stromů k Řikovicím, přerušil naši debatu ostrý skřek. Ani lidský výkřik, ani zvuk zvířete, který bychom v okolí běžně slyšely. Dolů do vsi už jsme scházely v napětí, s našpicovanými ušima a zas! Tentokrát blízko nás, někde ve výšce. A pak se z korun vzrostlých mohutných lip snáší přes silnici kousek před námi obří rudý pták a dosedá na rameno paní stojící v zahradě za plotem. S otevřenou pusou a naprosto uchvácené zíráme na tento výjev a paní s opeřencem zas pobaveně sleduje nás. Nevěřicně se usmíváme. „Dobrý den, to je vaše?“

„No jó, to je naše Kori. Vid', Korinko, no jo, já vim, ty seš moje holka.“

Ten tvor s mohutným zobanem a opravdu pronikavým hlasem je papoušek ara a patří paní Dáše Svobodové z Řikovic. Právě svou paničku zobákem něžně oždibuje a ukazuje nám, kdo tady ke komu patří.

„Jak to že vám neuletí? Nebojíte se?“

„Né, ona se vždycky vrátí, někdy se prolétne i kousek dál, ale vždycky se nakonec na zavolání vrátí.“

Kori je 9letá papouščí slečna, ale s paní Dášou tvoří nerozlučný pár teprve 7 let. Dáša se totiž do Řikovic přistěhovala za svým nynějším manželem, který byl původním Koriním majitelem. Postupem času si však díky laskavé péči a možná i nějakému záhadnému souznění duší Kori více zvykla na novou paní domu. Pro Dášu bylo podle jejích slov nejdůležitější nabídnout Kori co nejvíce volného pohybu, a tak trpělivě trénovaly volnoletectví. Neumím si představit, kolik v sobě zpočátku museli mít Svobodovi trpělivosti a obětavosti, když se jim třeba Kori zalétla někam dál a oni ji naháněli po celém okolí. Nebo když ze strachu odmítla celý den slétnout ze stromu a strávila na něm celou noc. Paní Dáša vypráví, jak byla šťastná, když pak Kori ráno uviděla na stejném místě na stromě živou a zdravou. V natažené dlani měla pro Kori připravenou hrst kešu ořechů, což je pro ary velká dobrota. Hladová Kori neodolala, překonala strach a vrátila se ke své paní. Podobných napínavých příhod by paní Dáša mohla vyprávět mnoho. Anebo i veselých, třeba jak jí Kori „pomáhá“ věšet prádlo, nebo zahradničit.

Když jsem později přijela za paní Dášou pro doplňující informace pro tento článek, seděla Kori na svém oblíbeném místě na vysoké lípě nad zahradou Svobodových a ožobávala lipové kuličky. Po chvíli se snesla Dáše na rameno a vyrazili jsme na krátkou procházku, při které obě dámy předvedly, jak jsou sešrané. Dáša si za zpěvování písničky zvesela vykračuje, Kori se jí spokojeně pohupuje na ruce a svými skřeky Dášu rytmicky doprovází. A Dáša přiznává, jak moc pro ni Kori znamená. Jak říkám, na domácí mazlíčky moc nejsem. Ale tenhle zážitek mě docela zasáhl. Jaký asi musí být vztah člověka a zvířete (zvláště v případě opeřence s křídly, který může kamkoliv frknout), když jeden druhému tolik důvěřují? Kori ví, že od své paní dostane vše, co ke spokojenosti potřebuje. Paní Dáša zase ví, že ji za to Kori celým svým papouščím srdcem miluje a dává jí to najevo.

Kori a Dáša

PERLIČKY Z NAŠÍ HISTORIE

Pokoutní škola v Řikovicích

Někdy po roce 1860 v chalupě čp. 26 v Řikovicích žil chalupník František Vondrouš. Na tehdejší dobu člověk velmi sečtělý, takový starý písmák. Měl k výživě své rodiny pouze korec pole, a tak sháněl živobytí, jak mohl.

Řikovické děti chodily tenkrát místo do Morašic, kam školou patřily, k Vondroušovi. Zvláště v zimě byla cesta špatná, děti nebylo do čeho obléknout a bylo to skoro jedno. Morašičtí však dělali zle, a tak když potom už „pan učitel“ neměl žádné děti k učení, musel toho nechat.

Děti chodily do této školy na podzim, v zimě i na jaře, zvláště když bylo špatné počasí. Byli i takoví žáci, kteří chodili k Vondroušovi čtyři roky a pak teprve do Morašic.

Pan učitel Vondrouš sice nevyučení, avšak zkušený samouk bez úředního dekretu shromažďoval kolem sebe v nízké, malé světničce s černým trámovým stropem až 15 dětí a učil volně bez schváleného rozvrhu a bez osnov. Děti počítaly, četly a opisovaly. Pan učitel si tuze potrpěl na násobilku. Byl přísný,

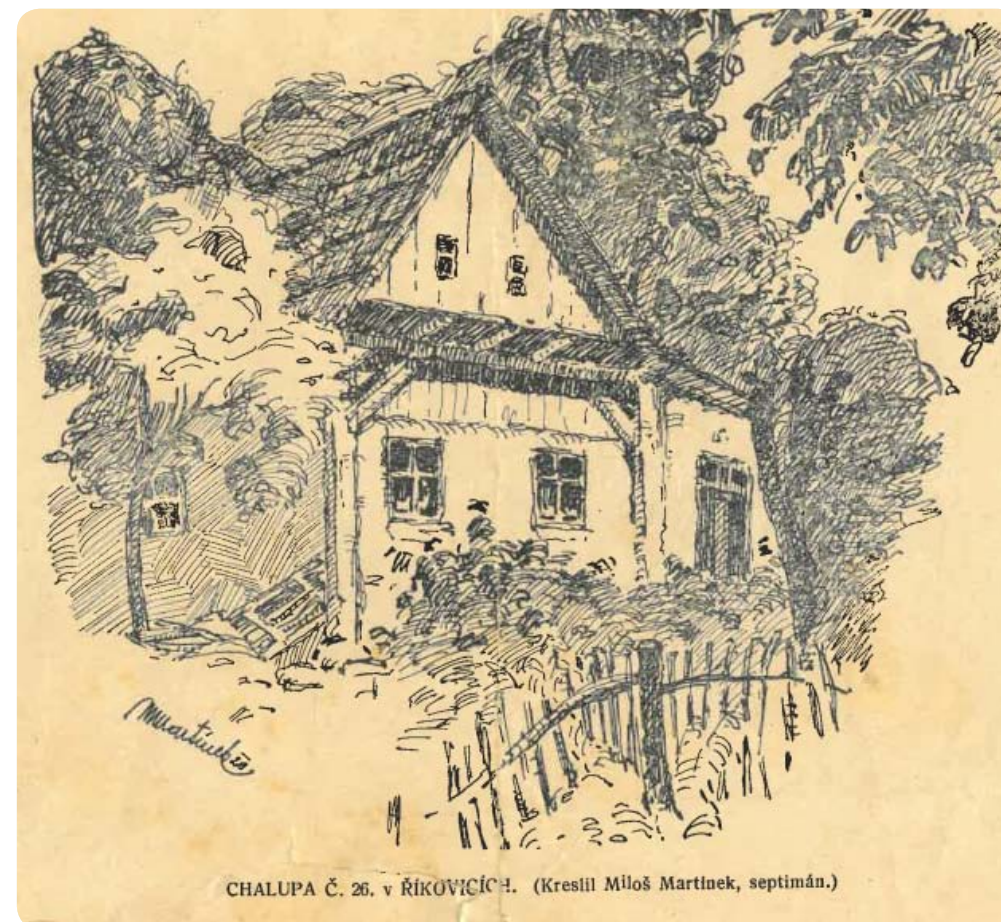
při učení si pokuřoval a vlastnoručně vyrobeným, dlouhým pravítkem si pošvihoval. K procházkám po třídě však místa nebylo.

Paní učitelová Mářa, jak se jí říkalo, a její dvě děti také byly „ve škole“. Děcka seděla okolo stolu, při okně, u kamen, na lavici nebo na peci. Vondroušová při tom vařila, prala, chystala dobytku a tuze často se obracela na Vondrouše, aby jí s něčím pomohl.

Ráno kolem osmé se děti sešly, v poledne odběhly něco zhltnout a po jedné začalo učení znovu a trvalo až do soumraku. Nepozornost a neposednost trestal „učitel“ Vondrouš dosti citelně. Služné dostával od rodičů v potravinách a tabáku, který hlavně rád viděl. Děti nosily chléb, mouku, brambory, něco od zabíjačky i kořalku, ač prý velkým pijákem nebyl.

Když se řikovické děti ve škole morašické po kolik roků vůbec neukazovaly, zakročil úřad a tuto svobodnou volnou školu zakázal. O tom, jak pochodil učitel Vondrouš, historie mlčí. Takovýchto pokoutních škol bylo v té době prý v okolí hojně.

Jaroslav Krejsa

CHALUPA Č. 26. v ŘIKOVICÍCH. (Kreslil Miloš Martinek, septimán.)

FOTBALOVÉ ČTVRTĚ 2025 – DĚKUJEME!

Díky všem, kdo byli v sobotu 5. července u toho – hráčům, fanouškům, organizátorům i počasí. Společně jsme prožili krásný den plný sportu, radosti a sousedské atmosféry. Gratulujeme vítězům i všem zúčastněným – sport zvítězil na celé čáře! Těšíme se zase za rok.

Výsledky 34. ročníku Turnaje morašických čtvrtí:

1. Řikovice
2. Františka
3. Hřbitovní kvítí
4. Mexiko
5. Za Rychtou
6. Kaučina

Řikovičtí slaví vítězství.

Malí borci i zasloužilí mazáci předvedli opravdové nasazení.

Velká parta fotbalových nadšenců

LETNÍ PAUZA JE VŽDYCKY KRÁTKÁ

Pro muže však byla přestávka letos o něco kratší. Přesně 72 hodin po definitivním potvrzení druhého místa okresního přeboru (nyní již 8. ligy) přišla nabídka na postup do I.B třídy (nyní již 7. ligy), těžké pardubicko-chrudimské „áčkové“ skupiny. Ve stanovené 16hodinové lhůtě padlo rozhodnutí možnost účasti krajské soutěže po 10 letech absence přijmout. Jedinou posilu, kterou se podařilo přivést, představuje Bojda Válek, který se po 2,5 letech v sousední Cerekvici vrátil domů. Číselně však soupiska zůstala na stejném, tj. relativně malém počtu, a to po odchodu Filipa Halsbacha do Luže, který vyjádřil touhu hrát si poklidný fotbal, než se „trápit“ v kraji. Na úvod sezóny si muži připsali v přátelském utkání skalp proti Litomyšli, následovaný porážkou v krajském poháru proti Holicím. V prvních pěti zápasech 7. ligy získali muži 6 bodů, což je o bod více, než měli muži v této fázi soutěže v poslední sestupové sezóně 2014/2015, i než získala Cerekvice za celou loňskou sezónu. Ovšem až na úvodní porážku proti Heřmanovu Městci „B“ se dalo pomýšlet na vyšší bodový zisk.

Naši dorosteneckou kategorii zastupují Lukáš Němec, Lukáš Mach, Jan Kopecký a Daniel Branda hrající pod hlavičkou Horního Újezdu. Ten se opět přihlásil do chrudimského okresního přeboru kvůli možnosti hrát „jedenáctkový“ fotbal. A vypadá to, že po loňském seznámení jim tato soutěž sedí, neboť po prvních třech zápasech vévodí tabulce s plným počtem bodů.

Spojení starších žáků s Horním Újezdem a Čistou z minulých sezón zůstalo zachováno, stejně tak vedení týmu z naší strany pod taktovkou Martina Kováře a soutěžní formát 8+1. Novinkou je vložení poháru OFS Svitavy, který se bude hrát v počtu 10+1. V prvním kole přivítá naše družstvo žáky z Němčic. Že není lehké obhájit titul, k tomu ještě po odchodu nejlepších hráčů, o tom se žáci přesvědčili poměrně rychle, když ze tří úvodních zápasů pokaždé odešli bez bodu. Snad se všichni dočkáme lepších výsledků.

Zažité souklubí s Horním Újezdem zůstává i u mladších žáků, které vede z naší strany Jiří Lněnička. Hraje se fotbal 7+1, dvoukolově každý s každým. Po dvou kolech zaznamenaly děti jednu výhru a jednu prohru.

Obě kategorie přípravky fungují letošní sezónu ve spojení s Horním Újezdem. Tréninky mladší přípravy probíhají ve spojení i s naší školičkou pro nejmenší. Veliké díky patří našim trenérům – Milanu Chmelíkovi, Milanu Klementovi a Jiřímu Famulíkovi – a všem rodičům, kteří své děti podporují a jsou trenérům jakýmkoliv způsobem k dispozici.

Mladší přípravka

Muži

Starší žáci

Pokud máte zájem sebe nebo své děti zapojit do naší činnosti, budeme jenom rádi. Kontakty a veškeré aktuality o dění v klubu najdete na našich sociálních sítích nebo webových stránkách.

Dominik Štancel

Naši fotbalisté v tisku!

O úspěchu morašických fotbalistů píše Svitavský deník. Dvě branky kapitána Dominika Štancela zaujaly i novináře.

Vstoupili jsme do školního roku 2025/2026

Zájem o vzdělávání v naší základní škole narůstá. Tím stále mírně stoupá i počet žáků naší školy, přestože na střední vzdělávání odešla početná devátá třída a na víceleté gymnázium i žákyně z 5. ročníku. Proto, a také díky zájmu žáků v individuálním vzdělávání o naši školu, jsme i v tomto školním roce mohli pro devět ročníků prezenčního vzdělávání otevřít deset tříd.

Školní rok 2025/2026 zahájilo v Masarykově základní škole Morašice celkem 153 žáků, 76 na I. stupni a 77 na II. stupni ZŠ. Vedle nich si naši ZŠ Morašice jako svou kmenovou školu zvolilo také 71 žáků v individuálním, domácím vzdělávání, z toho je 24 žáků na I. stupni a 47 žáků na II. stupni ZŠ. V naší škole s kapacitou 240 žáků je tak zapsáno celkem 224 žáků.

Nový školní rok přináší i změny do pedagogického sboru. Někdo odchází do penze, jiní mají nové rodičovské povinnosti. Do školního roku 2025/2026 kvůli odchodu do penze nenastoupí dlouholetá pevná součást sborovny paní učitelka Mgr. Dana Drahošová z Makova. Děkujeme jí za její práci pro žáky i pedagogický sbor! Paní učitelka Drahošová nejenže vyučovala matematiku a informatiku, ale byla i výchovnou poradkyní školy a předsedkyní odborové organizace, která mj. organizovala programy pro zaměstnance. Díky!

Vítám nově ve sboru paní učitelku Mgr. Jaroslavu Siekierovou, která povede třídu na I. stupni ZŠ a bude vyučovat předměty speciální pedagogické péče, a pana Mgr. Jana Šperka, kvalifikovaného učitele informatiky, geografie a dějepisu, koordinátora IVT na škole. Do školní družiny přichází nově paní vychovatelka Petra Čechová, DiS., a paní Jana Vorlíčková nastupuje jako asistentka pedagoga.

Školní družina v novém

Letos obec Morašice nově rekonstruovala jednopodlažní pavilon „C“ v areálu mateřské školy. Díky tomu od začátku školního roku nemusí být děti ve školní družině také odpoledne ve třídě, kde se dopoledne učily. Každé oddělení ŠD tak má od letoška svou kmenovou učebnu. Pro bezpečný přesun těchto nejmladších dětí je mezi základní školou a areálem MŠ zprístupněn průchod Višňovskou ulicí i s novým chodníkem. Přeji všem žákům, rodičům a zaměstnancům školy úspěšný a příjemný školní rok!

Miloš Krejčí, ředitel

Chodba setkávání

S novým školním rokem je naše škola bezbariérová! Díky projektu Chodba setkávání, který připravila Masarykova základní škola, spolufinancovala a podala obec Morašice, jsou všechny výukové prostory přístupné hendikepovaným. Partnerem zpracování projektu z MAP bylo MAS Litomyšlsko a příspěvek Unie na realizaci činil 1 219 800 Kč z rozpočtovaných cca 1,5 milionu Kč.

Škola díky této finanční podpoře získala bezbariérové WC se zázemím v prostorách přízemí, ale také schodolez, který díky gumovým pásům se stoupacími kroky umí vyvézt náklad o hmotnosti až 160 kg. Ani jsme netušili, že schodolez budeme využívat od prvního dne školního roku. Dívka, která má letos svou třídu až na bidýlku, tedy úplně nejdál od vstupu do budovy, má po úrazu nechodící sádku. Bez schodolezu by nemohla být se svými spolužáky ve třídě a měla by náhradní výuku někde sama s paní asistentkou nebo by byla v jiném ročníku, ve třídě v přízemí. Schodolez opravdu přišel v pravý čas.

Nový sedací nábytek a notebooky přispějí ke zpestření výuky.

Projekt Chodba setkávání ZŠ Morašice ale také umožňuje využít prostory chodeb jako učeben pro vyučování. A současně podpoří wellbeing ve škole o přestávkách.

Chodby v I. a II. nadzemním podlaží jsou doplněny o rozsáhlý mobiliář, na který bychom jinak nedosáhli. Moderní měkčený, a přitom snadno udržovatelný sedací nábytek, modulová sofa doplněná o skvělý nápad mobilního stolu Ztool umožňují běžnou práci na chodbě jako ve třídě.

Nejen s učebnicemi, ale i při práci na notebookech. Z projektu bylo zakoupeno třicet nových notebooků, které jsou připojeny do školní sítě a žáci je mohou využívat ve výuce při všech hodinách. Namísto tabule pak je interaktivní dotykový panel Optoma 86" Ultra HD 4K, který nahrazuje tabuli pro práci mimo třídy na chodbách.

Stěny chodeb jsou nyní upravené, dostaly nové nástěnky z moderních materiálů, nad nimi jsou umístěny lišty s posuvným závěsným systémem pro prezentaci žákovských prací a nástěnných panelů. Chodba v přízemí získala projektem nové a silnější osvětlení a obě chodby také kompletní elektroinstalaci.

Chodby proměněné v učebny díky svému vybavení nabízí žákům pro výuku alternativní, přívětivý výukový prostor, ve kterém se žáci cítí příjemně. Umožňuje více forem uspořádání výuky a snižuje zátěž z pobytu ve třídách přeplněných typizovanými školními lavicemi. Poskytuje zázemí pro celoškolní setkávání všech žáků napříč třídami a prezentaci jejich prací.

Mimo projekt byla pro nový školní rok vyměněna také klasická dřevěná tabule v učebně v II. nadzemním podlaží za nejmodernější promítací komplet tabule triptych s LED projektorem EPSON. V této třídě také nově vznikla PC učebna s více než dvaceti notebooky a druhou, samostatnou promítací plochou.

Díky spolupráci obce Morašice a základní školy tak mají žáci jedinečné podmínky pro výuku. Ve škole moderní vybavení notebooky, nábytkem, bezbariérovým přístupem, mimo školu v areálu MŠ v objektu „C“ pak jsou dvě oddělení školní družiny. Navíc přístupné bezpečným průchodem i s novým chodníkem.

Jedny prázdniny – a tolik změn k lepšímu!

Miloš Krejčí, ředitel

V průběhu prázdnin PAVILON „C“ ve školce nelenil a ožíval

Celá školní družina se totiž musela přemístit do vlastního pavilonu. Stěhovalo se, natíralo, umývalo, třídilo, rovnalo, a přemýšlelo, co a jak. Kam který nábytek rozmístit, kam dát věci, aby byly na tom správném místě. Hlavně zajistit, aby byl pavilon připraven 2. září přivítat nové obyvatele. Některé dodávky se opozdily, ale i tak musíme operativně zajistit provoz. Školíme se v ovládání vzduchotechniky, podlahového topení, nově interaktivní tabule... Mezitím zaměstnáváme všechny děti a s úsměvem odpovídáme na všetečné otázky rodičů. Brzy bude hotový i nový chodník a budeme tak moci chodit ze školy rovnou do družiny „Višňovkou“. Tímto bychom vás rády poprosily o trpělivost a shovívavost při počátečním vychytávání všech „much“ a „mušek“. Těšíme se na prima zážitky v novém pavilonu „C“.

Vychovatelky školní družiny

Nové „Céčko“ bude pro všechny malé i velké uživatele družiny moderním a komfortním zázemím.

Podpora vzdělávání prostřednictvím dotací a pilotních projektů

Operační program Jan Ámos Komenský – Šablony

Naše škola se snaží pro žáky hledat různé zdroje, ze kterých je možné získat prostředky pro výuku a současně finančně podpořit různé formy vzdělávání, aby úsporu získali i rodiče.

Na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR jsme úspěšně žádali a získali dotace z Operačního programu Jan Ámos Komenský. V roce 2023 jsme od MŠMT získali na projekt „Šablony pro MŠ a ZŠ I“ dotaci ve výši 980 185 Kč na období od 1. července 2023 do 31. srpna 2025. Z tohoto projektu jsme mohli po většinu období hradit práci školní asistentky, stejně jako vzdělávání pracovníků ZŠ. Velká část směřovala na inovativní vzdělávání žáků v ZŠ a účastníků ve školní družině a školním klubu. Díky tomu mohli žáci napříč ročníky navštěvovat mnoho mimoškolních akcí, výstav, účastnit se exkurzí, jezdit do technických a vzdělávacích center, a přitom veškeré náklady na vstupné i dopravu hradila škola ze Šablony JAK I. Tento projekt ale trval jen do konce školního roku 2024/2025.

Na jaře letošního roku jsme opět uspěli se žádostí o poskytnutí dotace MŠMT a bezprostředně navázali projektem Šablony pro MŠ a ZŠ II. Ten naší škole umožňuje pracovat v období od 1. září 2025 do 31. srpna 2027 s rozpočtem 595 900 Kč. I v tomto projektu se zaměříme především na inovativní vzdělávání, tentokrát zaměřené na výukové pomůcky do základní školy, školní družiny a školního klubu.

Další, řádově menší dotace jsme získali pro školu ve spolupráci s MAS Litomyšlsko na podporu dopravy do vzdělávacích center. A z jiných zdrojů v projektu Ovoce a zelenina do škol či Mléko do škol. A naopak o to větší dotaci jsme zajistili ve spolupráci s obcí Morašice z projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR na Chodbu vzdělávání. Ale o tom na jiném místě.

Zapojujeme se do řady pilotních projektů, abychom zůstávali „na vlně“. Pro podporu nadání v naší škole prochází kompletní pedagogický sbor semináři, které probíhají v naší škole, protože k nám přijíždí školit lektori. Stejně tak u nás probíhal projekt vzdělávání pedagogů pro využívání nejnovějších trendů při zapojování umělé inteligence do výuky a příprav. MŠMT vytvořilo územní metodické

kabinety pod Národním pedagogickým institutem pro tvorbu nového RVP. Paní zástupkyně Heroldová je předsedkyní pro územní metodický kabinet Přírodní vědy pro okresy Svitavy a Ústí nad Orlicí. Jako ředitel jsem účastníkem pilotního projektu NPI Digitální pedagogický leadership, který má pomoci se strategickým uvažováním o digitální transformaci školy. Otevírá témata spojená se zaváděním digitálních technologií, tvorbou vize, prací s riziky i budováním inkluzivního a bezpečného prostředí.

Usilujeme o to, aby škola poskytovala stále rozsáhlejší podporu žákům a jejich rodičům, aniž by rostly nároky na spoluúčast při akcích. Jako vedení školy si přejeme, aby žáci, rodiče a jejich vyučující se nemuseli tolik zabývat financemi, ale mohli se naplno věnovat vzdělávání.

Miloš Krejčí, ředitel školy

Vítězství školy v krajském kole

Naši žáci se pod vedením paní učitelky Ivety Novákové zúčastnili krajského kola branně-vědomostní soutěže POKOS (je zkratkou názvu soutěže Příprava Občanů K Obraně Státu). A máme obrovskou radost, že v konkurenci 14 týmů zvítězili! Prokázali znalosti a dovednosti např. ve střeleckých, běžeckých, lezeckých nebo vědomostních disciplínách. Čekal je například čtyřkilometrový orientační běh, znalosti a dovednosti poskytování první pomoci, abeceda signalizace atd. Týmy se skládaly ze tří dvojic chlapec-dívka z 6., 7. a 8. třídy. Putovní pohár, který naši získali v roce 2022 a pak si ho v dalším roce „půjčily“ velké školy z České Třebové a poté ze Svitav, se tak po třech letech vrátil právem do Morašic. Moc gratulujeme!

Miloš Krejčí, ředitel školy

ŠKOLKA SE OPĚT PROBUDILA – vítáme nový školní rok!

S prvními zářijovými dny se naše mateřská škola znovu rozezněla dětským smíchem, štěbetáním a cupitáním malých nožek. Prázdniny utekly jako voda a v pondělí 1. září jsme s radostí přivítali nejen naše „zkušené“ školčáčky, ale také úplně nové kamarády, kteří letos poprvé překročili práh školky.

První krůčky a zvykání

Začátky bývají plné emocí – trocha slziček, hodně zvědavosti, ale hlavně spousta objevování a navazování nových kamarádství. Naše paní učitelky dělají maximum pro to, aby se děti cítily bezpečně a vesele. Pomalu si osvojujeme denní režim, poznáváme nové kamarády, hračky, pravidla i zákoutí školní zahrady.

Nové tváře a posily v týmu

Letos se náš kolektiv rozrostl nejen o nové děti, ale i novou paní učitelku Veroniku Boštíkovou. Věříme, že její vstřícný a laskavý přístup k dětem přispěje k pohodové atmosféře naší školky. První dny ukázaly, že si ji děti rychle oblíbily a že do naší školky skvěle zapadla.

Co nás čeká a nemine

I v letošním roce máme v plánu řadu akcí:

- Uspávání broučků společně s rodiči
- Divadelní představení přímo ve školce
- Výlety do okolí a za poznáním v rámci našich „Zelených dnů“
- Plavecký výcvik pro starší děti
- Besídky pro rodiče
- Rozloučení s předškoláky na konci roku
- Předvánoční výlet na Pasička a velký školní výlet na závěr školního roku

Družina „pod jednou střechou“

Velkou novinkou je také to, že po loňské rekonstrukci pavilonu C vznikly nové krásné prostory, které od 1. září slouží jako družina pro děti ze základní školy. Máme radost, že areál naší školy teď může ještě lépe sloužit dětem i rodičům.

Spolupráce s rodiči

Bez rodičů by to nešlo – jejich podpora, účast na akcích, pomoc i obyčejný úsměv při předávání dětí je pro nás neocenitelný. Těší nás, že školka je místem, kde to žije nejenom dětmi, ale i jejich rodiči. Všem dětem a rodičům přejeme klidný, pohodový a veselý školní rok plný radosti, smíchu a společných zážitků.

Markéta Vavřínová, ředitelka

Ahoj všichni! Tady je naše království...

POUROVI:

Kde jsme doma? To je těžká otázka

Podvečer jednoho zářiového dne trávím čas v prostředí krásné chaloupky, díky které mohly Řikovicemi proudit davy návštěvníků. Proč ale neproudí? Na to jsem se taky zeptala. Manželé Pourovi mě mile vítají na svém letním sídle. Ihned otevírají připravené rodinné album s fotkami. V tu chvíli už mám uši nastražené a poslouchám.

Manželé Pourovi před svým domem

OLGA A ZDENĚK POURUVI

- Pocházejí z České Třebové.
- Chalupu čp. 26 koupili v roce 1993.
- Od jara do podzimu žijí v Řikovicích, zbytek roku pak v České Třebové.
- Na chalupu za nimi rádi jezdí dcera Renata a syn Lukáš se svými rodinami.
- Prázdniny tu tráví také vnoučata Kačka, Kiki, Áďa, Emička a Kuba.

Toto je vaše rodinná kronika?

Z: Ano, píšeme sem všechny návštěvy. Byla tady u nás třeba Mexičanka, manželka kolegy montéra z České Třebové.

O: Ale také Norové, Řekové, Irové nebo Němci.

Z: Na prvních stránkách mám nalepené mapky regionu z 12. století, mapu Litomyšlska v době biskupské, ale i mapu koncentrace osídlení ve vrcholném středověku. Už je na nich vidět existence

této malé vesnice. Také tu máme zapsanou historii této chalupy.

Kdy jste chalupu koupili?

Z: Koupili jsme ji v roce 1993 od pana Lněničky, který pozemek zdědil. Než jsem ho ale opravdu získal, to bylo!

Myslíte papírování a starosti na úřadech?

Z: Na úřadech v pohodě, ale asi třináctkrát jsem musel přímo za panem Lněničkou do Poličky. Měl syna, kterému chtěl dům věnovat. Syn o to ale asi moc nestál. Než mi to prodal, jezdil jsem za ním celý rok. Smlouvu jsme nakonec podepisovali venku na dešti.

O: V tu chvíli jsme si opravdu všichni oddechli.

Jak jste se o tomto pozemku vůbec dozvěděli?

Z: Já jsem se jednou v práci zmínil, zda někdo neví o chalupě na prodej. Můj kamarád z práce Jarda Kučera o nějaké věděl. Ale udělal to na mě mazaně.

Jak myslíte mazaně?

Z: Z Ústí jsme vezli materiál. Cestou jsme se stavili na Václavkách, kde mi ukázal svoji chalupu, kterou zdědil. Chalupa byla pěkná, dalo se v ní normálně žít. Ptal jsem se ho ale, kde je ta chalupa na prodej. Odpověděl mi, že je ve vedlejší vesnici a že se tam jedeme podívat.

V jakém byla stavu?

Z: Já žádnou chalupu neviděl, jen samé roští. To vlastně ani nebylo roští, to byl prales. Chalupa vůbec vidět nebyla, vyčuhal jen komín. To bylo v červenci 1992 a stromy byly olistěné.

Jaká byla vaše reakce?

Z: S Jardou jsme se tam šli podívat. Když jsme vstoupili do toho roští, tak tam byla ruina domu se spadlou střechou připomínající Hukvaldy. A já v tu chvíli už začal přemýšlet, jak to říci manželce. Místo se mi hodně zalíbilo.

Na co jste přišel?

Z: Když jsme s manželkou vyzvedávali dceru z nemocnice, tak jsem holkám řekl, že jim něco ukážu. Přijeli jsme do Řikovic a já zastavil tady na silnici před chalupou. Holky viděly v podstatě jen samé roští a malou cestičku, kterou si udělal soused Josef Voříšek, aby mohl jezdit okolo na pionýru.

O: Já v tu chvíli málem omdlela. Řekla jsem, že jedině přes mojí mrtvolu. Ale dcera Renča byla nadšená a řekla: „To je dobrý“.

Chalupa na počátku rekonstrukce

Nakonec jste přece kývla.

O: Začátky byly opravdu krušné. Jaký tady byl nepořádek – pneumatiky, zavařovací láhve, škrpály, holínky, staré boty. No hrůza.

Z: K baráku patřila ještě louka tady za domem směrem do údolí, ale tu jsem nekoupil. Neměl jsem v plánu chovat koně a byla by to starost navíc. Stačilo to, co tady bylo a vlastně nebylo.

Jak tedy vypadaly vaše odpoledne po práci a víkendy?

O: Všechn náš volný čas jsme trávili tady. Asi rok se vyklízelo a pálilo všechno roští. Trávili jsme tady víkendy i veškeré dovolené.

Z: Všichni se nám smáli. Kamarádi nám říkali, že jedou na dovolenou k moři do Chorvatska nebo na Maltu. Já jsem jim také odpověděl, že jedeme na maltu.

Vaše děti to celé prožívaly s vámi?

O: Samozřejmě, jezdili jsme sem o víkendech všichni. O víkendech nám pomáhali i můj a manželův tatínek. Je pravda, že Renče se sem moc nechťelo. Byla ve věku, kdy chtěla chodit po zábavách. Tady žádná hudba nehrála. Syn Lukáš tady slavil dokonce své 10. narozeniny. V té době chodil na základní školu a míval úkoly. Ale byl samostatný, takže jsem nad ním nemusela sedět.

To znamená, že jste pořád převážela nějaké věci?

O: Jezdili jsme sem na celý víkend. V neděli jsem všechno pak musela vyprat, připravit, aby domácnost celý týden v České Třebové fungovala. Byla jsem na zhroucení. Pořád se muselo všechno balit tam zpátky, tam zpátky.

Ted' mě napadá, jak jste tady v těch podmínkách vařila. Už jste měla navařeno z České Třebové?

O: Vařila jsem všude, kde se dalo – třeba i na půdě. Dokonce jsem tady i pekla v remosce. Nebo jsem také vařila ve chlívě na starých káborkách. Manžel vystrčil trubku skrz zeď, aby kouř odcházel z místnosti ven. Ale když fouklo, byla jsem přiotrávená. Všechn kouř se vrátil zpět do místnosti.

Z vašeho vyprávění se dá předpokládat, že dům nebyl napojen ani na žádnou inženýrskou síť?

Z: Nebyla zde natažená elektrika, ani voda. Ze začátku jsme museli vozit vodu v kanystrech a zásoby jídla na víkend. Vůbec nic tady nebylo. Všechno jsme ale dělali postupně. Na dvorek jsme alespoň dali jednu žárovku, abychom našli, kudy vlastně máme jít domů.

O: Dokonce jsem tady prala ve staré šnekové pračce po babičce. Prádlo se mi ale pořád namotávalo. V plechové vaničce jsem máchala. V brutaru jsem

ohřívala vodu, takže si někdo mohl myslet, že máme zabíjačku. Nebo když bylo pěkné počasí a syn přišel špinavý, tak jsem mu vodu na umytí ohřívala v plechové vaničce na sluníčku.

Měli jste tu kadibudku?

Z: To byly v podstatě čtyři kůly.

O: Místo dvířek byla plachta, do které manžel dokonce vystříhal i srdíčko. Když foukl vítr, tak jsem viděla na celou vesnici a celá vesnice viděla na mě.

Chtěli jste, aby vaše chalupa vypadala jako pohádková chaloupka?

O: Ano. Začala jsem spárovat mezery mezi kameny. Chodili jsme po vsi a prosili o saze, aby nám zčernal cement a měl černou patinu. Sama jsem vyspárovala celý dvorek. Prsty jsem měla promočené až do masa. Také jsem ocelákem drbala půdové cihly, až mi z rukou okapávala krev. Nadřeli jsme se tady jako koně.

Z: Když jsme zdili klenbu u dveří, do rána nám spadla.

O: Zkrátka jeden šok za druhým.

Jaké překvapení vám koupě tohoto pozemku časem přinesla?

Z: Velkým překvapením byl vejměnek.

O: Jednou Lukáš přišel za tátou, že potřebuje na velkou. Vlez do křoví a volá, že tady je ještě jedna chalupa. On to byl vejměnek. To jsme vůbec netušili. To bylo pro nás překvapení. Později jsme zjistili z kroniky, že kdysi v tomto vejměnku kdosi spravoval boty.

Pamatujete si na první noc, kdy jste tady přespali?

O: To bylo dobrodružství. První noc jsme koukali skrze tašky na noční oblohu s hvězdami.

Z: Tašky jsou na chalupě původní, jen jsou přeložené. Nahoře nebyla žádná podlaha, maximálně sem tam nějaké prohnílé prkno. Vazba byla vcelku dobrá, jen něco málo jsem předělal. Kdyby do chalupy více přšelo, tak by to bylo určitě mnohem horší. Za to vděčíme právě tomu roští, to tu chalupu uchránilo.

Takže jste se snažil využít i materiál, co tady byl? Využít vše maximálně?

Z: Ano, jsem takový „recykling“. Celé první patro je uděláno z palet. Trámy jsou z lázní Hory u České Třebové, kde trávil nějaký čas i Božena Němcová. Když se to tam bouralo, tak jsem si říkal, že je to moc pěkné dřevo. Pán mi nabídl, že pár trámů si mohu vzít. Tak jsem si je skutečně odvezl. Jenom vlastně na strop v místnosti jsou koupená prkna.

Čemu jste ještě daroval druhý život?

Z: Vratům, které nikdo již nechtěl. Ty jsem přivezl z České Třebové na střechu dvanácttrojky. Když jsem byl pracovně s jeřábem na Slovensku, kde jsme stavěli obchodák, měli tam borovicová prkna. Domluvil jsem to s nimi. To, co jsem dokázal naložit, jsem si mohl vzít. Obložil jsem tím jeřáb a dovezl jsem opravdu pěkná prkna na naši chalupu.

O: Taky tady máme okno z dráhy.

Z: Ano. Když se předělávala drážní budova v České Třebové, všechno staré se vyhazovalo. Líbilo se mi tam jedno okno. Řekli mi, ať si ho vezmu. Tak jsem si ho vzal a máme ho tady.

O: Ale moc pěkně se teda čistí...

Říká se, že je mnohdy náročnější rekonstruovat dům, než postavit nový. Nechtěli jste to vzdát?

O: Tolikrát jsem to chtěla vzdát. Vždy se musí najít dva blázni, a my jsme asi takoví byli. Jednou už jsme se do toho vrhli, tak jsme to nemohli vzdát. Dělali jsme, co jsme mohli. Dnes toho nelitujeme.

Z: Hlavou se mi pořád promítala jen malta, kámen, beton, malta, beton...

Máte tady taky sklep? Nebo byl ve špatném stavu jako chalupa?

Z: Dům má dva sklepy. Jeden venkovní, kam prý dříve chodili lidé ze vsi schovávat jablka.

O: Do druhého sklepa je vchod z chalupy. Uskladňujeme tam brambory. Když sem přijedeme po zimě, tak z nich ještě můžeme vařit.

Z: Chtěl jsem oba sklepy prokopat a spojit. Nakonec jsem to vzdal, protože jsme na skále. Ale zajímalo by mě, jestli je pravda, že se ve venkovním sklepe schovávali čeští bratři z Růžového paloučku.

Patřila k chalupě i nějaká stodola?

Z: Ze stodoly jsem si udělal kovářskou dílnu.

Z vašeho vypravování vyznívá, že jste všechen svůj volný čas strávili tady. Je to pravda?

Z: Jezdili jsme sem na dovolenou.

O: Když můžeme z paneláku vypadnout na půl roku, tak to je fajn.

Z: Bydlíme v šestém patře panelového domu. Vlastně bydlíme na rozhledně. Vidíme až do Ústí nad Orlicí a Českou Třebovou máme na dlani.

Nejen čas, ale i spoustu peněz jste sem museli investovat.

Z: Tak zaprvé. Stavěli jsme to bez prachů. Všechno ale bylo postupně, nemůže být všechno hned. Teď bych to dělal úplně jinak. Dnes už je materiál jiný. Tehdy se všechno těžko shánělo. V té době byl cement opravdu hrůza.

O: Dnes už se to všechno drolí.

Z: Také jsem všude jezdil a sháněl třeba písek.

O: Řadu věcí bych dneska udělala jinak. Měla bych jinou představu...

Jaký je život na vesnici? Vy to můžete krásně porovnat s životem ve městě.

Z: Když kokrhá kohout, je to nádhera.

O: Tady je to procházka růžovým sadem. Vždycky se do Říkovic těším, že se pořádně vyspím. V paneláku se kloudně nevyspíte, když máte hlučné sousedy.

Z: Tady je svatý a zlatý klid!

Nebáli jste se dříve přespávat v ještě nedodělaném domě?

O: Jednou jsem tady s Lukášem spala sama. Na zahradě byla kupa hlíny, na tom stál bagr. Vzpomínám si, že se v té době konaly letní olympijské hry. Náš táta byl pracovat v Kaplicích a já jsem mu slíbila, že tu pár dní s Lukášem budu.

Já bych se asi bála. Vy ne?

O: Docela to ode mě byla velká odvaha. S dvanáctiletým klukem v polorozpadlé chalupě, kam může kdokoli přijít zepředu i zezadu. Pro případ nouze jsme se ale se synem připravili. Spali jsme v patře na železných postelích. Nahoru vedly schody a byl tam železný poklop. Přemýšleli jsme, jak bychom vstup nahoru zabezpečili. Poklop jsme přivázali k železné posteli. Já měla raději u sebe i háček od kamen.

Ale asi nikdo nepřišel, že?

O: Přišel. Najednou dole slyšíme kroky a do chvíle jde někdo po schodech nahoru. Stála jsem u poklopu, až se pokusí zvednout železný dekl, abych ho klepla.

Mám se ptát, jak to dopadlo?

O: Měl velké štěstí, protože zakašlal. Byl to náš táta a já ho podle kašle poznala. Jinak nevím, jak by to dopadlo.

Říká se, že staré chalupy mají svou tajemnou atmosféru. Straší tady?

O: Furt tady starší.

Z: Ale už jsme si zvykli.

O: Třeba dneska. Od dcery Renči jsme dostali dřevěný kalendář. Já když ráno vstanu, tak jsem zvyklá otočit kostičku na správné datum. A dneska ráno? Včera bylo 19. Ráno přijdu do kuchyně a bylo tam 10. Ptám se Zdeňka, jestli mi přetáčet kalendář. On nic nepřetáčet.

Z: Je to opravdu záhadné. Třeba v bubnu pračky je najednou půlka vody, i když je přívod uzavřen.

O: Od začátku tu jsou slyšet zvláštní tlumené rány. Za tu dobu, co tu jsme, jsme se je naučili rozpoznat. Také je tady normální nevysvětlitelné rozžihání, zhasínání nebo blikání světel.

Z: Asi je tu s námi učitel Vondrouš, který tady kdysi žil. Určitě nemá důvod nám ubližovat.

Během rekonstrukce se člověk může snadno zranit. Přihodil se vám nějaký vážný úraz?

Z: Nejvíc vzpomínáme na to, když přijela návštěva a manželka šla udělat kafe.

O: Na dvorku jsme hned zkraje měli prudké schody do patra. Udělala jsem kafe a chtěla jsem s ním jít dolů. Blbě jsem odhadla výšku špruslete a sjela jsem po schodech.

Z: Spadla, ale kafe furt držela a nevyhlila.

O: Ještě dlouho jsem si nemohla sednout. Když jsem šla posléze k lékaři na prevenci, odešla jsem se sádrou. Měla jsem totiž v lokti zlomenou nejmenší kůstku.

Vaše chaloupka se také proslavila v časopise o chalupaření.

Z: Oslovili nás redaktoři z časopisu Chalupář. Poprosili mě, že to tu neznají, jestli bych pro ně přijel na vlak. Na nádraží v České Třebové jsem je vyzvedl a přivezl k nám do Říkovic.

O: Vytáhli stativ, ten jejich deštník a začali si to tady nahrávat. Byli tady asi 4 hodiny.

Nehrnuli se k vám po vydání článku davy lidí?

O: Spárovala jsem u plotu a najednou na silnici zastavilo auto s pražskou značkou. Vyšel elegán a zeptal se mě: „Vy jste majitelka této chalupy?“ Odpověděla jsem, že jsem spolumajitelka. „Já mám nápad,“ odpověděl mi. Já jsem na něho jen koukala. „Mám hospodu a chodí ke mně režisér Zdeněk Troška. Co byste řekla na to, že bych se mu zmínil o vaší chaloupce. Mohl by tady natočit pohádku.“

Z: To bychom dopadli...

O: My bychom byli v paneláku a tady by se děly velké přestavby kvůli natáčení.

Z: Teprve pak by sem jezdily davy a to jsme nechťeli.

O: Jednou tady taky zastavil nějaký pán. Pověděl mi, že má v autě 80letou maminku. Jako malá holčička jezdila vedle k Voříškom na prázdniny.

Z: Ale kdo to byl, to vůbec nevíme.

Ale auta tady zpomalují pořád, když tudy projíždějí.

O: Okopávala jsem na zahrádce a najednou slyším: „Omlouvám se, nezlobte se. My tady pořád kolem jezdíme a manželovi říkám pořád, ať mi zastaví. Teď jsem se odhodlala. Mohla bych se po vaší zahradě podívat?“

Z: Přesně, tohle by tady bylo pořád. A kdyby se tady ještě natáčela pohádka...

Podle historických fotek byl pod chalupou hned svah dolů.

Z: To byl pěkně prudký kopec, hned od chalupy strmý sráz. Měli jsme tady dokonce i buldozer. Vlastně stojíme na navážce.

Kolik hlíny jsme tu navezli?

Z: Dva a půl tisíce kubíků!

Co ve vás vyvolá, když řeknu červen 2008?

Z: Na 25. června 2008 nezapomeneme asi nikdy.

O: I já, která nepiju tvrdý alkohol, jsem si pár štamprlat musela dát.

Vzpomínám, že to byla pořádná vichřice, která nejen u nás ve vsi napáchala nemalé škody.

O: Když začal hučet vítr, tak manžel říkal, že by měl přeparkovat auto.

Z: Ale to už jsem nestihl. Velký buk, který stál vedle domu, spadl na naše auto, které jsme ten den doplatili.

O: Kdyby tam šel... Nechci si to ani představovat.

Z: To byl takový hučák, že jsme slyšeli i tašky na střeše poskakovat.

O: Buk spadl nejen na auto, ale i na dílnu a vejměnek. Poničil plot a dopadl až na zahradu.

Z: Ale plastový stůl se třemi židlemi a slunečníkem stál pořád na svém místě. Jako kdyby spadlo jen pár kapek.

Vzpomínám, že to byl opravdu velký urostlý strom.

Z: Ten buk měl určitě přes sto let.

O: Po zahradě jsem ještě kupa let po tomto neštěstí vykopávala bukvice.

Znamenalo to tedy zase práci navíc?

O: Jednoznačně, protože jsme za dva měsíce měli vdávat dceru.

Z: Svatba byla totiž odsud z chalupy. Ale vše se zvládlo.

O: Bylo milé, že lidé z vesnice přišli pomoci hned, jak přestalo pršet a foukat.

Takže sousedská soudržnost zafungovala. To je pěkné.

Z: Já jsem nastartoval centrálu a lidé si tady chodili nabíjet mobily. Vedle sebe na prkně mohlo být tak dvacet mobilů.

O: Nešla elektřina a lidem začaly roztékat mrazáky. U nás to vypadalo, jak kdybychom měli nějakou grilovací párty.

Jaké je vaše nejoblíbenější místo v chalupě?

Z: Zvířovna – to je můj obýváček.

O: Manžel si tam může dělat, co chce. Může tam mít svůj nepořádek. No a já nejraději trávím čas v kuchyni, tam jsem pořád.

Co ta nádherná zelená kachlová kamna. Kdo vám je dělal?

O: Tak ty dělal manžel. Formy si odléval sám ze speciální sádry. Všechno dělal u nás v třebovském bytě. Domů mi přitáhl v kýblu hlínu, kterou pak plnil formy. Musela jsem je mokrými hadry obkládat, aby nepopraskaly.

Z: Chcete kamna za tři tisíce nebo 150 tisíc? Tak jsem se do nich vrhnul sám.

O: Jsou fajn. Vytopí nám celý spodek chalupy!

Víte, jaká věc je tady nejstarší?

Z: Nejstarší je určitě kámen na dvoře, na kterém je vytesán rok 1796.

O: Jednička je ještě psaná jako písmeno J.

Všude vám tady visí hodiny? Jste jejich sběratelé?

O: Já ne.

Z: Dříve jsem je sbíral.

Dnešní podoba chalupy Pourových

O: Umíte si představit, když se vám v bytě najednou rozezní více jak dvacet hodin? A to utírání prachu?

Z: Sháněl jsem je všude, kde se dalo. Ze šroťáků jsem jich kupu zachránil a sám si je zprovoznil.

O: A to vám řeknu. Měla jsem od své tety půjčenou černou konvičku. Když jsem přišla domů, tak z konvičky byly udělané hodiny.

Na zdech chalupy máte nádherné malby. Kdo je jejich autorem?

O: Všechny obrázky jsou Zdeňkova práce.

Z: Ve dvorku jsem namaloval kapličku svatě Kateřiny, kterou máme v České Třebové. Vstal jsem ve dvě hodiny ráno a kapličku jsem do rána dodělal.

O: A právě toho dne se nám narodila prvorozená vnučka Kateřina.

Máte tu vyobrazenou také říkovickou kapličku, která byla v minulosti na titulní straně občasníku. Ještě něco, o čem nevím?

Z: Ano, zdejší kapličku mám namalovanou u slunečních hodin. Na zahradě na zdi chalupy jsem namaloval podle jediné fotografie, která je dochovaná, pokoutní školu. Takto pravděpodobně vypadala naše chalupa na přelomu 18. a 19. století.

Čím to malujete?

Z: Chalupa je namalovaná temperou v pivu.

V pivu?

Z: Pivo jsem měl po ruce, pro vodu bych musel zajít. Jinak ostatní maluji akrylátovými barvami. Hodně mě baví kreslit karikatury.

O: Ale má také hodně obrázků nádherných krajín.

Kde se cítíte doma?

Z: Těžko říct. Jsme jako Keltové. Ti také měli svá zimoviště a letniště.

O: Já jsem doma tam i tady.

Takže se už těšíte na zimu v České Třebové?

Z: Zima je tady jiná než v České Třebové. Začne být pochmurno a lidé už na svých zahradách nejsou vidět.

O: Výhodou města je hlavně to, že tam máme blízko všechno, co potřebujeme.

Z: Patro tady totiž nemáme vytápěné, proto bychom to v zimě nezvládli. Ale vždycky si říkáme, že zimu v paneláku vydržíme a pak hurá do Říkovíc.

O: Přesně, v bytě to vždy musíme půlroku přežít.

Děkujeme za milé povídání v příjemném prostředí a za prohlídku chalupy.

CO NÁS ČEKÁ?

PŘIPRAVUJEME:

pátek	17. 10.	Sběr papíru v ZŠ
pátek	31. 10.	Lampionový průvod v Morašicích
sobota	1. 11.	Lampionový průvod a uzamykání studánky v Řikovicích
sobota	15. 11.	Muzikál Trója
pátek	28. 11.	Rozsvícení vánočního stromu v Řikovicích
sobota	29. 11.	Hudba pomáhá v Morašicích
neděle	30. 11.	Rozsvícení vánočního stromu v Morašicích

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum oslavili naši spoluobčané:

- 65** **Drahomíra Štěpánová**
Jana Rambousková
Jarmila Šiklová
- 70** **Petr Krška**
Václav Kopecký
Alois Ropek
- 75** **Vladimír Dryml**
- 85** **Zdeňka Kašparová**

Všem blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví.

STRÁNKY OBCE:

FACEBOOK:

Veškeré materiály otištěné v Morašickém občasníku jsou uveřejněny se souhlasem autorů. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení nebo úpravu zaslaných příspěvků. Redakční rada se nemusí ztotožňovat se všemi názory a texty publikovanými v tomto časopise.